

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра внутрішніх хвороб тварин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет ветеринарної
медицини

“   ” _____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин»

(за вибором університету)

Галузь знань:	21 Ветеринарна медицина
Спеціальність:	211 «Ветеринарна медицина»
Освітня програма:	Ветеринарна медицина
Факультет:	Ветеринарної медицини
Розробники:	Бойко Наталія Іванівна, доцент кафедри внутрішніх хвороб тварин Поляковський Василь Михайлович, доцент кафедри гігієни тварин і харчових продуктів ім. проф. А.К.Скороходька

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

«Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин»

Дієтологія – це наука, що вивчає правила харчування. Вивчення цієї дисципліни передбачає опанування основ раціонального харчування тварини в залежності від їх фізіологічних особливостей, віку, фізіологічного стану. Нехтування головних правил раціонального харчування, надмірне фізичне навантаження чи навпаки зменшення рухової активності тварин приводять до виникнення різноманітних захворювань. Головним завданням дієтичного харчування є підбір ефективної, збалансованої дієтотерапії, яке дозволить покращити загальний стан тварини в період інтенсивних навантажень, сприятиме попередженню захворювань травної та інших систем організму.

Гігієна тварин – наука, що вивчає умови утримання тварин. Вивчення дисципліни передбачає опанування основ з охорони та збереження здоров'я тварин; гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до факторів зовнішнього середовища та приміщення для утримання тварин; розглядає вплив мікроклімату, якості кормів, води та ґрунту на здоров'я та продуктивність тварин. Головним завданням є гігієнічні вимоги та правила до умов утримання, догляду, годівлі, напування, розведення та використання собак, котів, птахів, гризунів, плазунів, які утримуються в домашніх умовах, питання гуманного відношення до домашніх тварин, основи етології і дресирування собак, догляд за шкірою та її похідними, контроль здоров'я тварин.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр/Магістр ветеринарного спрямування	
Спеціальність	211 – «Ветеринарна медицина»	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова (за вибором університету)	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота)	-	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної, заочної та дистанційної (за наявності) форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	–
Семестр	7	–
Лекційні заняття	15 год	–
Практичні, семінарські заняття	15 год	–
Лабораторні заняття	-	–
Самостійна робота	60 год	–
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих годин для денної форми набуття вищої освіти	2	–

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни «Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин»

Головною метою дисципліни є розширення і поглиблення у студентів знань сучасного стану і перспектив розвитку ветеринарної дієтології, наукового обґрунтування використання інноваційних методів обробки, гігієни і безпеки сировини, яка використовується для приготування кормів для тварин.

Перелік освітніх компонентів, які передують вивченню навчальної дисципліни: Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії; Фізіологія тварин; Патолофізіологія тварин; Клінічна діагностика хвороб тварин.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.
- СК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.
- СК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.
- СК 6. Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.
- СК 7. Здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та

спеціальні діагностичні дослідження.

- СК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
- СК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- ПРН 2. Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- ПРН 10. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.
- ПРН 20. Володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань.

Компетенції Першого дня:

КПД 1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

КПД 3. Демонструвати базові знання з організації, управління та законодавства, пов'язаного з ветеринарною практикою. Розуміти економічний та емоційний контекст, в якому працює лікар ветеринарної медицини.

КПД 4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

КПД 7. Належно оформляти клінічну документацію та документи для власників тварин, а також, за необхідності, звіти про клінічні випадки у формі, задовільній для відповідної аудиторії.

КПД 8. Ефективно працювати в складі поліпрофільної команди під час надання ветеринарних послуг та визнавати внесок усіх членів команди

КПД 9. Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій.

КПД 10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.

КПД 12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього

середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

КПД 13. Демонструвати здатність розпізнавати особисті та професійні можливості і знати, як звернутися за професійною порадою, допомогою та підтримкою, коли це необхідно.

КПД 14. Демонструвати прихильність до навчання впродовж всього життя особистого удосконалення та професійного розвитку. Це включає в себе реєстрацію та рефлексію професійного досвіду, а також вжиття заходів для покращення професіоналізму та компетентності.

КПД 15. Регулярно брати участь у процесах самоаналізу та оцінювання з боку колег з метою підвищення ефективності власної роботи і роботи всього колективу.

КПД 16. Отримувати точну та об'єктивну історію окремої тварини або групи тварин, а також їх утримання та стану навколишнього середовища

КПД 21. Оцінювати фізичний стан, благополуччя та стан годівлі тварини або групи тварин та консультувати власника тварин щодо принципів утримання, годівлі, відтворення, продуктивних якостей, благополуччя, індивідуального здоров'я, здоров'я стада та громадського здоров'я

КПД 24. Використовувати базове діагностичне обладнання та ефективно проводити обстеження тварин відповідно до конкретного випадку, згідно з належною практикою охорони здоров'я та біобезпеки і чинними нормативними документами. Розуміти внесок цифрових інструментів та штучного інтелекту у теорію і практику ветеринарної медицини.

КПД 38. Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Дієтологія та утримання дрібних домашніх тварин»

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	тижні	усього	у тому числі		
			л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6
<i>Модуль 1. Дієтологія домашніх тварин.</i>					
Тема 1. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин (котів, собак, гризунів і птахів) залежно від фізіологічних особливостей їх травної системи і фізіологічного стану	19	2	2	15	
Тема 2. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин із використанням промислових кормів сучасних торгових марок	4	2	2	-	

Тема 3. Дієтична годівля виставкових, службових та спортивних порід домашніх тварин	4	2	2	-
Тема 4. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороб.	33	2	1	30
<i>Разом за модулем 1</i>	60	8	7	45
<i>Модуль 2. Гігієна утримання домашніх тварин.</i>				
Тема 5. Утримання собак. Основи кінології. Дресура.	34	2	2	30
Тема 6. Утримання котів. Основи фелінології.	4	2	2	-
Тема 7. Утримання птахів. Основи орнітології.	4	2	2	-
Тема 8. Утримання гризунів та плазунів.	4	1	2	-
<i>Разом за модулем 2</i>	30	7	8	15
<i>Усього годин</i>	90	15	15	60

3. Теми лекцій

№ п/п	Назва теми	год.
1	Лекція 1. Основні поживні речовини корму (нутриєнти). Хто встановлює норми?	2
2	Лекція 2. Годівля собак у період росту, репродукції та зрілості	2
3	Лекція 3. Годівля котів у період росту, репродукції та зрілості	2
4	Лекція 4. Дієтичне харчування службових та спортивних порід домашніх тварин	2
5	Лекція 5. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання собак	2
6	Лекція 6. Вимоги до утримання і догляду за котами	2
7	Лекція 7. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання декоративних птахів	2
8	Лекція 8. Санітарно-гігієнічні вимоги до утримання гризунів	1
	Усього за 7 семестр	15

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	год.
1	Практичне заняття 1. Поживність та безпечність різних раціонів котів та собак	2
2	Практичне заняття 2. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності сечовивідної системи	2
3	Практичне заняття 3. Дієтотерапія у тварин із порушенням діяльності печінки і підшлункової залози та у тварин із ознаками кахексії та ожиріння	2
4	Практичне заняття 4. Оцінка якості кормів	1
5	Практичне заняття 5. Визначення показників якості води для домашніх тварин	2

6	Практичне заняття 6. Догляд за шкірою та її похідними у домашніх тварин	2
7	Практичне заняття 7. Визначення показників мікроклімату для домашніх тварин	2
	Усього за 7 семестр	15

5. Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	год.
1	Самостійна робота 1. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи котів і собак найбільш поширених порід	15
2	Самостійна робота 2. Система годівлі тварин за дією BARF	30
3	Самостійна робота 3. Аналіз якості промислових кормів залежно від вмісту вологи та поживності	15
	Усього за 7 семестр	60 год

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму;

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
4 курс, 7 семестр		

Модуль 1. Дієтологія дрібних домашніх тварин (Бойко Н.І.)		
Тема 1. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин (котів, собак, гризунів і птахів) залежно від фізіологічних особливостей їх травної системи і фізіологічного стану		
Лекція 1.		-
Практична робота 1	Студент повинен: Розуміти значення дисципліни у формуванні магістра ветеринарної медицини. Знати анатомо-фізіологічні особливості травної системи найбільш поширених порід котів і собак та анатомо-фізіологічні особливості травної системи гризунів і птахів, які проживають у квартирних умовах. Вміти розраховувати потребу домашніх тварин у протеїні, жирах, вуглеводах, клітковині, мінеральних речовинах і вітамінах та вирішувати конкретні завдання з коригування дієтотерапії дрібних домашніх тварин різного віку (новонароджені, юніори, дорослі, старі), фізіологічного стану (вагітні, лактуючі). Розуміти значення потреб обмінної енергії в раціоні домашніх тварин. Використовувати отримані знання при розрахунку пропорцій головних поживних речовин в раціоні дрібних домашніх тварин	15
Самостійна робота 1		30
Тема 2. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин із використанням промислових кормів сучасних торгових марок		
Лекція 2	Студент повинен: Знати сучасний ринок промислових кормів. Вміти проводити підбір промислового корму та його кількості для тварини. Вміти вибирати натуральні корми, обробляти їх і призначати дозу і кратність згодовування. Розуміти переваги і недоліки годівлі тварин промисловими і натуральними кормами. Аналізувати якість промислових кормів залежно від вмісту вологи та поживності. Використовувати отримані знання при аналізі раціонів домашніх тварин, які утримуються на промислових чи натуральних кормах.	15
Практична робота 2		
Тема 3. Дієтична годівля виставкових, службових та спортивних порід домашніх тварин		
Лекція 3	Студент повинен: Знати потребу в енергетичному харчуванні службових та	15
Практична робота 3		

	мисливських порід собак. Вміти організовувати дієтичну годівлю службових, мисливських і кімнатно-декоративних порід собак, обираючи корми за вмістом протеїну, жирів, вуглеводів, мінералів і вітамінів. Використовувати отримані знання для вирішення конкретних завдань з коригування дієтотерапії домашніх тварин окремого спрямування (службових, мисливських і кімнатно-декоративних).	
Тема 4. Дієтична годівля дрібних домашніх тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороб.		
Лекція 4	Студент повинен: Знати потребу в енергетичному, протеїновому, ліпідному і вуглеводному живленні тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороб. Вміти організовувати дієтичну годівлю тварин із порушенням діяльності сечовивідної системи, за порушення діяльності серцево-судинної системи, порушенням діяльності печінки і підшлункової залози та у тварин із ознаками кахексії та ожиріння. Використовувати отримані знання для організації дієтотерапії домашніх тварин за найбільш поширених внутрішніх хвороби тварин.	30
Самостійна робота 2		
Модульна контрольна робота 1.		30
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Гігієна утримання дрібних домашніх тварин (Поляковський В.М.)		
Тема 5. Утримання собак. Основи кінології. Дресура.		
Лекція 5	Студент повинен: Знати основні вимоги до утримання собак, гігієнічні та ветеринарно-санітарні заходи в кінології. Вміти досліджувати параметри мікроклімату при кімнатному, дворовому та груповому утриманні собак, гігієнічні вимоги до приміщень та їх внутрішнього обладнання, гігієну годівлі та утримання різних статеві-вікових груп собак і давати їм гігієнічну оцінку, а також володіти прийомами догляду за різними статеві-віковими групами собак окремого спрямування (службового, мисливського та кімнатно-декоративного). Використовувати отримані знання для організації умов утримання	-
Практична робота 5		15
Самостійна робота 3		30

	службових, мисливських та кімнатно-декоративних порід собак, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам.	
Тема 6. Утримання котів. Основи фелінології.		
Лекція 6	Студент повинен: Знати основні вимоги до утримання котів, гігієнічні та ветеринарно-санітарні заходи в фелінології. Вміти досліджувати параметри мікроклімату при кімнатному та груповому утриманні кішок, гігієнічні вимоги до приміщень та їх внутрішнього обладнання, гігієну годівлі та утримання різних статеві-вікових груп котів і давати їм гігієнічну оцінку, а також володіти прийомами догляду за різними статеві-віковими групами кішок. Використовувати отримані знання для організації умов утримання різних статеві-вікових груп котів, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам.	-
Практична робота 6		15
Тема 7. Утримання птахів. Основи орнітології		
Лекція 7	Студент повинен: Знати основні вимоги до утримання декоративної птиці, гігієнічні та ветеринарно-санітарні заходи в орнітології. Вміти досліджувати параметри мікроклімату при кімнатному та груповому утриманні декоративної птиці, організовувати прийоми догляду за утриманням різних статеві-вікових груп декоративної птиці. Використовувати отримані знання для організації умов утримання різних статеві-вікових груп декоративної птиці, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам.	-
Практична робота 7		15
Тема 8. Утримання гризунів та плазунів		
Лекція 8	Студент повинен: Знати основні вимоги до утримання гризунів та плазунів, гігієнічні та ветеринарно-санітарні заходи при утриманні гризунів та плазунів. Вміти досліджувати параметри мікроклімату при кімнатному та груповому утриманні гризунів та плазунів, організовувати прийоми догляду за утриманням різних статеві-вікових груп гризунів та плазунів. Використовувати отримані знання для організації умов утримання різних статеві-вікових груп гризунів та плазунів, що	-
Практична робота 8		15

	відповідають санітарно-гігієнічним вимогам.	
Модульна робота 2		30
Разом за змістовим модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	<i>Практичні роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на 2 бали нижче за оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</i>
Політика щодо академічної доброчесності:	<i>Списування під час складання модульних тестів, заліку. У випадку виявлення плагіату роботи анулюються і підлягають перездачі</i>
Політика щодо відвідування:	<i>Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)</i>

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn:
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3713>
- Раціони Royal Canin - <https://petslike.ua/renal-feline-tuna-pouches>
- Ветеринарна академія hills - https://learn.hillsvet.com/uk_UA/explore-courses/courses/pet-wellness-and-life-stages-nutrition

Підручники, навчальні посібники, практикуми:

4. Дієтологія дрібних домашніх тварин: навчальний посібник / [М.І. Цвіліховський, Т.А. Палюх, Н.І. Бойко, М.В. Дробот, Н.В. Гаврасьєва]; за ред. М.І.Цвіліховського – К.: НУБіП України, 2025. 272 с.
5. Системи утримання тварин. Навчальний посібник/Захаренко М.О., Поляковський В.М., Шевченко Л.В., Михальська В.М., Малюга Л.В., Засекін Д.А., Соломон В.В. Київ. Видавництво «Центр учбової літератури». 2016. 424 с.
6. Спеціальна гігієна тварин. Навчальний посібник/ Поляковський В.М., Чепіль Л.В. Київ. ТОВ «Центр поліграфії» КОМПРИНТ». 2017. 568 с.
7. Утримання та догляд собак / Захаренко М.О., Шевченко Л.В., Поляковський В.М., Михальська В.М., Малюга Л.В., Соломон В.В. Київ. ТОВ «Центр поліграфії» КОМПРИНТ». 2016. 457 с.

10 Рекомендовані джерела інформації

1. Nutritional guidelines for complete and complementary pet food for cats and dogs 2021. 96 p.
2. Butowski, C.F., Moon C.D., Thomas D.G., Young W., and Bermingham E.N. 2022. The effects of raw-meat diets on the gastrointestinal microbiota of the cat and dog: a review. N Z Vet. J. 70(1):1–9. doi: 10.1080/00480169.2021.1975586.
3. Impact of Nutritional Supplementation on Canine Dermatological Disorders. Marchegiani A, Fruganti A, Spaterna A, Dalle Vedove E, Bachetti B, Massimini M, Di Pierro F, Gavazza A, Cerquetella M. Vet Sci. 2020 Apr 3;7(2):38. doi: 10.3390/vetsci7020038. PMID: 32260299.
Інформаційні ресурси:
4. www.nbu.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
5. www.dnsgb.com.ua – Національна Наукова Сільськогосподарська Бібліотека Національної Академії Аграрних Наук
6. <http://webmvc.com/dog/korm/kormsyki.php>
7. <http://webmvc.com/dog/korm/olddog.php>
8. <http://www.eclinpath.com/atlas/urinalysis/urine-crystals/nggallery/page/3>
9. <https://europeanpetfood.org/self-regulation/nutritional-guidelines/>
https://europeanpetfood.org/wp-content/uploads/2022/03/Rabbit_Guidelines31-5-2013.pdf
10. <https://europeanpetfood.org/wp-content/uploads/2022/03/Updated-Nutritional-Guidelines.pdf>
11. <https://wsava.org/wp-content/uploads/2020/01/Quick-Tips-on-Implementing-the-WSAVA-Nutrition-Guidelines.pdf>
12. <https://www.waltham.com/resources/puppy-growth-charts>
13. <https://www.youtube.com/watch?v=1RAKv26C8JA>
<https://www.youtube.com/watch?v=cq51Dejrp0w>